# Vastaus kirjalliseen kysymykseen suden siirrosta suojeludirektiivin liitteeseen V koko Suomen alueella

**Eduskunnan puhemiehelle**

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Reijo Hongiston /si ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 457/2017 vp:

> *Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyy, jotta suden suojelustatus muutetaan myös poronhoitoalueen ulkopuolella suojeludirektiivin liitteeseen V?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Luontodirektiivin liitteessä IV on yhteisön tärkeinä pitämät lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua. Direktiivin 12 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä mm. kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa. Tästä tiukasta suojelusta voidaan poiketa direktiivin 16 artiklan nojalla, mikäli sille ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua ja mikäli poikkeaminen ei haittaa lajin suotuisan suojelutason saavuttamista koskevaa tavoitetta. Edellä sanotun lisäksi edellytyksenä on, että poikkeuslupa voidaan myöntää vain tietyissä ennalta määritellyissä tilanteissa kuten esimerkiksi erityisen merkittävien vahinkojen vähentäminen tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt.

Luontodirektiivin liitteessä V on yhteisön tärkeinä pitämät lajit, joiden ottaminen luonnosta ja hyväksikäyttö voi vaatia hyödyntämisen sääntelyä. Direktiivin 14 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta liitteessä V olevien luonnonvaraisten eläin- ja kasvilajien yksilöiden ottaminen luonnosta sekä niiden hyödyntäminen eivät ole ristiriidassa niiden suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa. Mahdollisiin toimenpiteisiin voi kuulua artiklan 14 mukaan lajien yksilöiden luonnosta ottamista ja tiettyjen kantojen hyödyntämistä koskeva väliaikainen tai paikallinen kieltäminen, yksilöiden ottamista koskevien aikojen ja/tai menetelmien sääntely, yksilöitä pyydettäessä niiden kantojen suojelun huomioon ottavien metsästyssääntöjen soveltaminen sekä yksilöiden ottamista koskeva lupajärjestelmä tai kiintiöt.

Liitteen IV edellyttämä suojelu on tiukempi kuin liitteen V edellyttämä suojelu. Liitteen IV lajien lajin yksilöiden metsästys on lähtökohtaisesti kielletty, mutta poikkeuslupaharkinnan kautta mahdollista kun taas liitteen V suojelu mahdollistaa lajin metsästyksen, mutta edellyttää tarvittaessa rajoittavia toimenpiteitä, mikäli lajin suotuisan suojelutason turvaaminen sitä edellyttää. Yhteistä kummassakin tapauksessa on se, että luontodirektiivi edellyttää lajin suotuisan suojelutason saavuttamista, jolloin myöskään liitteessä V olevien lajien metsästys ei voi vaarantaa lajin suojelutasoa.

**Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 457/2017 vp**

Susi luontodirektiivin säätämisen yhteydessä liitettiin lähtökohtaisesti liitteen IV tiukasti suojeltuihin lajeihin. Tuolloin Kreikka ja Espanja saivat kuitenkin alueellisen poikkeuksen tästä tiukasta suojelusta. Espanjassa susi kuuluu liitteeseen IV vain Dueron eteläpuolella ja Kreikassa 39. leveyspiirin eteläpuolella. Muualla Espanjassa ja Kreikassa susi kuuluu liitteeseen V. Vaikka Suomi haki jäsenyysneuvotteluissa koko maata koskevaa poikkeusta suden tiukasta suojelusta, ei Suomi tässä onnistunut, sillä muut jäsenvaltiot ja komissio hyväksyivät vain aiemmin hyväksytyn maantieteellisesti rajatun ratkaisun. Suomessa susi liitettiin poronhoitoalueella liitteeseen V, mutta muualla maassa liitteeseen IV.

Entisten Itä-Euroopan maiden liittyessä Euroopan Unioniin useat maat hakivat poikkeusta suden tiukasta suojelusta. Suomi tuki tässä vaiheessa näiden maiden vaatimuksia. Näin on siten syntynyt tilanne, jossa susi on Puolassa, Slovakiassa, Latviassa, Liettuassa sekä Virossa liitteessä V, Espanjassa, Kreikassa ja Suomessa osittain liitteessä V, mutta muutoin liitteessä IV. Muissa jäsenvaltioissa susi taas on liitteessä IV.

Tämä vaihtelu ei kuitenkaan perustu eri jäsenvaltioiden susikannan kokoon. Vaikka eri jäsenvaltioiden susikannan koon vertailua on vaikea tehdä kanta-arvioiden arviointimenetelmien erilaisuudesta johtuen, voidaan yleisellä tasolla todeta, että susia on Euroopan unionin alueella eniten Romanissa (n. 2 500) ja Espanjassa (n. 1 500). Bulgariassa, Italiassa ja Kreikassa susikanta on lähemmäs tuhat yksilöä. Suomen susikantaa suuremmat susimäärät löytyvät myös Puolasta, Slovakiasta, Ruotsista ja nyttemmin myös todennäköisesti Saksasta ja Ranskasta.

Komission aloittaessa toimikautensa se käynnisti luonto- ja lintudirektiivin toimivuustarkastelun (Fitness Check). Tässä työssä maa- ja metsätalousministeriö nosti esille suurpetojen osalta koko EU:n tasolla olevan epäjohdonmukaisuuden ja esitti liitteiden tarkistamista. Toimivuustarkastelussa todettiinkin, että paikoin esiintyy vaatimuksia muuttaa liitteitä joidenkin lajien osalta, koska näiden lajien lukumäärä on kasvanut ja ne ovat levittäytyneet uusille alueille.

Toimivuustarkastelun pohjalta komissio käynnisti em. luonnonsuojeludirektiivin toimintaohjelman (Action Plan for nature, people and economy) niiden käytännön soveltamisen tehostamiseksi. Kysymyksen kannalta keskeisin toimenpide on tulkintaohjeiden päivittäminen. Komission toimintaohjelmassa ei ole mainittuna direktiivien liitteiden muuttamista.

Euroopan unionin parlamentin ympäristövaliokunta käsitteli komission toimintaohjelmaa lokakuussa 2017. Valiokunnan käsittelyssä parlamentin kannanottoon kirjattiin toimenpide, jossa parlamentti edellyttäisi komissiota luomaan arviointimenettelyn, jonka pohjalta sellaisten lajien suojeluvaatimuksia voitaisiin lieventää, jotka ovat runsastuneet tietyillä alueilla jo siten, että vaikuttavat luonnon tasapainoon. Edellytyksenä parlamentin mahdollisella kannanoton mukaisella toimenpiteellä olisi, että lajit olisivat jo suotuisalla suojelun tasolla. Parlamentti ei ole vielä täysistunnossaan kannanottoa hyväksynyt.

Toimivuustarkastelussa komissio totesi, että liitteiden muuttaminen olisi hyvin työläs prosessi, jonka tulisi pohjautua kattavaan tekniseen työskentelyyn, jossa arvioitaisiin tieteellistä kirjallisuutta ja uhanalaisuusarviointeja. Lisäksi työssä tulisi komission mukaan ottaa huomioon Euroopan unionin velvoitteet kansainvälisiin luonnonsuojelusopimuksiin nähden. Lopuksi komis-

**Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 457/2017 vp**

sio totesi, että tämänkaltainen laaja-alainen selvitystyö saattaisi johtaa myös useiden lajien osalta suojelun tiukentumiseen.

Ollaan komission edellä mainituista huomioista mitä mieltä tahansa, niin joka tapauksessa luontodirektiivin 19 artiklan mukaan luontodirektiivin liitteitä voidaan muuttaa, mutta aloitevalta on komissiolla. Liitteen V muuttaminen edellyttää neuvoston määräenemmistöä, mutta 19 artiklan mukaan liitteen IV muuttaminen edellyttää neuvoston yksimielistä päätöstä.

Edellä sanottuun viitaten totean, että mahdolliset luonnonsuojeludirektiivien liitteiden muuttamiset voivat todennäköisesti olla mahdollisia vain, jos ne perustuvat koko Euroopan unionin tasolla tehtävään yleiseen arviointiin. Tämä tarkoittaa sitä, että on hyvin epätodennäköistä, että mahdolliset neuvottelut komission kanssa liitteen IV muuttamisesta yksin Suomen osalta johtaisivat komission aloitteeseen. Lisäksi mahdollinen muutos edellyttäisi vielä jokaisen muun jäsenvaltion hyväksyntää.

Hallitus seuraa parlamentin kannanoton valmistelua sekä sitä mihin johtopäätöksiin komissio mahdollisen parlamentin kannanoton pohjalta päätyy. Mikäli komissio päätyy muuttamaan luontodirektiivin liitteitä, tulee hallitus tukemaan sitä ja edistämään liitteiden muuttamista kaikkien suurpetojen osalta, sillä osin nykyinen sääntely aiheuttaa monin paikoin sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia, joihin poikkeuslupaharkinta on osoittautunut kankeaksi.

Helsingissä 16.11.2017

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä